

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (ötödik tanács)

2019. szeptember 12.*

„Előzetes döntéshozatal – Védjegyek – 2008/95/EK irányelv – A 3. cikk (1) bekezdésének b) pontja – Megkülönböztető képesség – Értékelési szempontok – Hashtaget tartalmazó megjelölés”

A C-541/18. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország) a Bírósághoz 2018. augusztus 21-én érkezett, 2018. június 21-i határozatával terjesztett elő az

AS

és

a Deutsches Patent- und Markenamt

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (ötödik tanács),

tagjai: E. Regan tanácselnök, C. Lycourgos, Juhász E., M. Ilesič (előadó) és I. Jarukaitis bírák,

főtanácsnok: H. Saugmandsgaard Øe,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- AS képviselőjében C. Rohnke Rechtsanwalt,
- a holland kormány képviselőjében K. Bulterman és L. Noort, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében T. Scharf, É. Gippini Fournier és J. Samnadda, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: német.

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 2008. október 22-i 2008/95/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2008. L 299., 25. o.) 3. cikke (1) bekezdése b) pontjának értelmezésére irányul.
- 2 E kérelmet az AS és a Deutsches Patent- und Markenamt (német szabadalmi és védjegy hivatal, a továbbiakban: DPMA) között folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, amelynek tárgya a #darferdas? hashtaget tartalmazó megjelölés védjegyként történő lajstromozása iránti kérelem.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 Magát a 2008/95 irányelvet – amely hatályon kívül helyezte és felváltotta a védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1988. december 21-i 89/104/EGK első tanácsi irányelvet (HL 1989. L 40., 1. o.; magyar nyelvű kiadás 17. fejezet, 1. kötet, 92. o.) – 2019. január 15-i hatállyal hatályon kívül helyezte és felváltotta a védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 2015. december 16-i (EU) 2015/2436 európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2015. L 336., 1. o.). Ugyanakkor, figyelemmel az alapügy tényállását képező események megvalósulásának idejére, a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelmet a 2008/95 irányelv alapján kell vizsgálni.
- 4 A 2008/95 irányelv 2. cikke a következőképpen rendelkezett:

„Védjegyoltalomban részesülhet minden grafikailag ábrázolható megjelölés, így különösen szó – beleértve a személyneveket –, ábra, kép, alakzat, betű, szám, továbbá az áru vagy a csomagolás formája, ha e megjelölés alkalmas arra, hogy valamely vállalkozás áruit vagy szolgáltatásait megkülönböztessen más vállalkozások áruitól vagy szolgáltatásaitól.”

- 5 Ezen irányelv 3. cikke a következőket mondta ki:

„(1) A megjelölés nem részesülhet védjegyoltalomban, illetve a védjegy törlésének van helye, ha a megjelölés

[...]

b) nem alkalmas a megkülönböztetésre;

[...]

(3) Az (1) bekezdés b), c) és d) pontjai alapján a megjelölés nincs kizárva a védjegyoltalomból, illetve a védjegy nem törölhető, ha a megjelölés használata révén a bejelentés bejelentési napját megelőzően megszerezte a megkülönböztető képességet. [...]

[...]”

A nemzeti jog

- 6 A 2008/95 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének b) pontját a német jogba az 1994. október 25-i Gesetz über den Schutz von Marken und sonstigen Kennzeichen (a védjegyek és egyéb megkülönböztető megjelölések oltalmáról szóló törvény, BGBl. 1994. I, 3082. o.) ültette át. E rendelkezés előírja, hogy „[a] megjelölés nem részesülhet védjegyoltalomban [...], ha az érintett áruk vagy szolgáltatások tekintetében nem alkalmas a megkülönböztetésre”.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 7 AS a #darferdas? hashtaget tartalmazó megjelölésnek a védjegyekkel ellátható termékek és szolgáltatások nemzetközi osztályozására vonatkozó, 1957. június 15-i, felülvizsgált és módosított Nizzai Megállapodás szerinti 25. osztályba tartozó áruk tekintetében védjegyként történő lajstromozása iránti kérelmet nyújtott be a DPMA-hoz.
- 8 A bejelentést az alábbi áruk vonatkozásában tették, a következő leírással: „ruházati cikkek (különösen pólók); lábbelik és fejfedők”.
- 9 A DPMA elutasította a kérelmet, mivel szerinte a szóban forgó megjelölés a védjegyek és egyéb megkülönböztető megjelölések oltalmáról szóló törvény 8. cikke (2) bekezdésének 1. pontja értelmében nem rendelkezik megkülönböztető képességgel.
- 10 AS e határozattal szemben keresetet indított a Bundespatentgericht (szövetségi szabadalmi bíróság, Németország) előtt.
- 11 E bíróság 2017. május 3-i végzésével elutasította a keresetet. Az említett megjelölés betűk és összekapcsolt szavak olyan sora, amely lényegében a német nyelv szokásos kifejezéseiből áll. Csupán egy vitatéma stilizált megjelenítésének minősül. A hashtag csupán azt jelzi, hogy felkérlik a vásárlóközönseget a „Darf er das?” („Szabad ezt neki?”) kérdésének megvitatására. A vásárlóközönseg ezt a kérdést – amely többek között a pólók elején van elhelyezve – annak érti, ami az valójában, egy egyszerű kérdésnek.
- 12 AS e határozattal szemben jogorvoslati kérelmet nyújtott be a Bundesgerichtshofhoz (szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország).
- 13 A kérdést előterjesztő bíróság szerint nem zárható ki, hogy a szóban forgó megjelölésnek a ruházati cikkek elején történő használata csupán egy használati módnak felel meg a sok közül. Ez a megjelölés egyúttal a ruházati cikkek belső részére varrt címkén is feltüntethető. Ebben az esetben a közönseg az említett megjelölést védjegyként, azaz a termékek kereskedelmi származásának megjelöléseként érzékelheti.
- 14 A kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy a saját ítélkezési gyakorlatából az következik, hogy ahhoz, hogy valamely megjelölés megkülönböztető képességgel rendelkezőnek és ekképpen védjegyként lajstromozhatónak minősüljön, nem szükséges, hogy e megjelölés valamennyi elképzelhető használata védjegyként történő használat legyen. Elegendő, ha a gyakorlatban elképzelhető és jelentős esély van arra, hogy az említett megjelölést az árujegyzékében szereplő áruk vagy szolgáltatások vonatkozásában oly módon használják, mely lehetővé teszi a vásárlóközönseg számára, hogy azt minden nehézség nélkül védjegyként érzékelje.
- 15 Az említett bíróság úgy véli, hogy ez a megközelítés összeegyeztethető a 2012. április 26-i Deichmann kontra OHIM végzés (C-307/11 P, nem tették közzé, EU:C:2012:254) 55. pontjával, amely szerint a közönseg védjegyről szóló, 1993. december 20-i 40/94/EK tanácsi rendelet (HL 1994. L 11., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 146. o.) 7. cikke (1) bekezdésének b) pontja nem

értelmezhető úgy, hogy az arra kötelezné a Belső Piaci Harmonizációs Hivatalt (védjegyek és formatervezési minták, OHIM), hogy a megkülönböztető képesség őt terhelő konkrét vizsgálatát kiterjessze a bejelentett védjegy attól eltérő egyéb felhasználásaira, amelyet a legvalószínűbb felhasználásként azonosít.

- 16 Mivel azonban e tekintetben kétségei merültek fel, a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a 2008/95 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének b) pontjával kapcsolatban a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Alkalmas-e megkülönböztetésre a megjelölés, ha gyakorlati szempontból jelentős és elképzelhető lehetőség van arra, hogy áruk vagy szolgáltatások származásának jelzésként használják, még akkor is, ha ez nem a megjelölés használatának legvalószínűbb formája?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

- 17 Emlékeztetni kell arra, hogy a 2008/95 irányelv 2. cikke értelmében ahhoz, hogy valamely egyéni védjegyként való lajstromozás iránti kérelem tárgyát képező megjelölés ilyen védjegyként lajstromozható legyen, több feltételnek kell megfelelnie, amelyek között szerepel az is, hogy alkalmas legyen arra, hogy valamely vállalkozás áruit vagy szolgáltatásait megkülönböztesse más vállalkozások áruitól vagy szolgáltatásaitól.
- 18 Nem lehet eleve kizárni, hogy az alapügyben szóban forgóhoz hasonló, a kettőskeresztet (*hashtag*) tartalmazó szómegjelölés alkalmas lenne arra, hogy az árujegyzékben szereplő árukat vagy szolgáltatásokat valamely meghatározott vállalkozástól származóként azonosítsa, és így kielégítse a fent említett feltételt. Lehetséges ugyanis, hogy egy ilyen megjelölést áruk vagy szolgáltatások vonatkozásában mutassák be a vásárlóközönségnek, és az alkalmas legyen arra, hogy a védjegy alapvető rendeltetését betöltse, ami az érintett áruk vagy szolgáltatások kereskedelmi származásának jelzése.
- 19 Annak meghatározása érdekében, hogy ez a helyzet áll-e fenn, az illetékes hatóságoknak és bíróságoknak meg kell vizsgálniuk, hogy az adott megjelölés rendelkezik-e a 2008/95 irányelv 3. cikk értelmében vett „megkülönböztető képességgel”. E megkülönböztető képesség lehet akár önmagában rejlő e cikk (1) bekezdése b) pontjának megfelelően, akár használat révén megszerzett is e rendelkezés (3) bekezdése értelmében (lásd különösen: 2014. június 19-i Oberbank és társai ítélet, C-217/13 és C-218/13, EU:C:2014:2012, 38. pont; 2015. szeptember 16-i Société des Produits Nestlé ítélet, C-215/14, EU:C:2015:604, 60. és 62. pont).
- 20 Annak kérdését, hogy a megjelölés rendelkezik-e megkülönböztető képességgel, egyrészt az érintett árukra és szolgáltatásokra tekintettel, másrészt az érintett vásárlóközönség észlelésére tekintettel kell értékelni, amely közönség az említett áruk vagy szolgáltatások általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztóiból áll (lásd különösen: 2003. április 8-i Linde és társai ítélet, C-53/01–C-55/01, EU:C:2003:206, 41. pont; 2004. február 12-i Koninklijke KPN Nederland ítélet, C-363/99, EU:C:2004:86, 34. pont; 2014. július 10-i Apple ítélet, C-421/13, EU:C:2014:2070, 22. pont).
- 21 Az átlagos fogyasztó észlelésének értékelését *in concreto* valamennyi releváns tény és körülmény figyelembevételével kell elvégezni (lásd különösen: 2004. február 12-i Koninklijke KPN Nederland ítélet, C-363/99, EU:C:2004:86, 33. és 35. pont; 2017. július 6-i Moreno Marín ítélet, C-139/16, EU:C:2017:518, 24. pont).
- 22 Az ezen észlelés értékelése szempontjából releváns tényeket és körülményeket illetően meg kell jegyezni, hogy a védjegy bejelentője nem köteles arra, hogy a védjegybejelentés benyújtásának vagy e kérelem vizsgálatának időpontjában pontosan megjelölje, vagy ismerje a bejelentett védjegy

használatának módjait. Még a védjegy lajstromozását követően is öt év áll rendelkezésére ahhoz, hogy a védjegy alapvető funkciójának megfelelő tényleges védjegyhasználatot megkezdje (2009. január 15-i Silberquelle ítélet, C-495/07, EU:C:2009:10, 3. és 17. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; lásd továbbá a [z európai uniós] védjegyről szóló, 2009. február 26-i 207/2009/EK tanácsi rendeletet [HL 2009. L 78., 1. o.] illetően: 2016. december 21-i Länsförsäkringar ítélet, C-654/15, EU:C:2016:998, 26. pont).

- 23 Egyébiránt előfordulhatnak olyan esetek is, amikor a védjegyként lajstromoztatni kívánt megjelölést a védjegybejelentés benyújtásának időpontját megelőzően nem használták jelentős mértékben.
- 24 Ilyen körülmények között az illetékes hatóságok, amelyeknek meg kell határozniuk a védjegyként lajstromoztatni kívánt megjelölés megkülönböztető képességét, olyan helyzetben találhatják magukat, amelyben a bejelentett védjegy valószínű használatának, és ekképpen azon módok a meghatározását illetően, melyen e védjegy lajstromozása esetén valószínűleg az átlagos fogyasztók elé kerül, hogy nem rendelkeznek az érintett gazdasági ágazatban bevett szokásokból következő elemeken kívüli más értékelési elemmel.
- 25 Ha e szokásokból kitűnik, hogy e gazdasági ágazat gyakorlatában a használatnak több módja is jelentős, e hatóságoknak – az érintett megjelölés megkülönböztető képességének a releváns tények és körülmények összességére tekintettel történő vizsgálatával kapcsolatos kötelezettségüknek megfelelően – figyelembe kell venniük e különböző használati módokat annak meghatározása érdekében, hogy az érintett áruk vagy szolgáltatások átlagos fogyasztója e megjelölést ezen áruk vagy szolgáltatások kereskedelmi származásának jelzéseként érzékelheti-e.
- 26 Ezzel szemben az említett hatóságoknak nem relevánsnak kell minősíteniük a használat azon módjait, amelyek, bár elképzelhetőek ebben a gazdasági ágazatban, nem jelentősek, és ezért nem tűnnek valószínűnek, kivéve, ha a bejelentő olyan konkrét bizonyítékokat szolgáltatott, amelyek az ő esetében az említett ágazatban nem szokásos használati módot valószínűsítenek.
- 27 El kell ugyanis kerülni, hogy a védjegynyilvántartás, amelynek megfelelőnek és pontosnak kell lennie (2002. december 12-i Sieckmann ítélet, C-273/00, EU:C:2002:748, 50. pont), olyan megjelöléseket foglaljon magában, amelyek kizárólag olyan különleges használat esetén teszik lehetővé a védjegyjogosult áruinak vagy szolgáltatásainak más vállalkozások áruitól vagy szolgáltatásaitól való megkülönböztetését, amely használathoz a jogosult valószínűleg nem folyamodik.
- 28 Emlékeztetni kell e tekintetben arra, hogy a jogbiztonságon és a megfelelő ügyintézésen alapuló indokok miatt a védjegybejelentések vizsgálatának nem csupán teljes körűnek, hanem szigorúnak is kell lennie, a védjegyek indokolatlan lajstromozásának megakadályozása érdekében (lásd különösen: 2003. május 6-i Libertel ítélet, C-104/01, EU:C:2003:244, 59. pont; 2011. március 10-i Agencja Wydawnicza Technopol kontra OHMI ítélet, C-51/10 P, EU:C:2011:139, 77. pont).
- 29 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság megállapította, hogy a ruházati cikkek ágazatában szokásos a védjegynek mind az áru külsején, mind az áru belsejébe varrt címkén történő elhelyezése.
- 30 E bíróság ily módon két, ezen ágazat gyakorlatában jelentős elhelyezési módot határozott meg. Ebben az esetben az illetékes hatóságoknak az átlagos fogyasztó észlelésének vizsgálata érdekében figyelembe kell venniük e használati módokat, és azt kell értékelniük, hogy e fogyasztó a ruházati cikken az említett két elhelyezés vagy legalábbis az egyik láttán védjegyként érzékeli-e a szóban forgó megjelölést.
- 31 Ily módon az illetékes nemzeti bíróság feladata annak megállapítása, hogy az átlagos fogyasztó, amikor egy póló elején vagy egy annak belsejébe varrt címkén a #darferdas? megjelölést látja, azt ezen áru kereskedelmi származásának jelzéseként észleli-e, és nem egy egyszerű díszítő elemként vagy közösségi médiában szereplő üzenetként.

- 32 A jelen ítéletben tett pontosításokra tekintettel, és figyelembe véve az ítélkezési gyakorlatot, mely szerint azonos módon kell értelmezni azon rendelkezéseket, melyek tartalma egyfelől a védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló irányelvben és másfelől az európai uniós védjegyről szóló rendeletben azonos (lásd különösen: 2006. január 12-i Deutsche SiSi-Werke ítélet, C-173/04 P, EU:C:2006:20, 29. pont; 2017. július 6-i Moreno Marín ítélet, C-139/16, EU:C:2017:518, 27. pont; 2018. július 25-i Mitsubishi Shoji Kaisha és Mitsubishi Caterpillar Forklift Europe ítélet, C-129/17, EU:C:2018:594, 29. pont), csak abban az esetben releváns a Bíróság 2012. április 26-i Deichmann kontra OHMI végzésének (C-307/11 P, nem tették közzé, EU:C:2012:254) 55. pontja szerinti, a kérdést előterjesztő bíróság által hivatkozott megközelítés, mely a 40/94 rendelet 7. cikke (1) bekezdésének b) pontjára vonatkozik, amelynek tartalma megfelel a 2008/95 irányelv 3. cikke (1) bekezdése b) pontjának, ha az érintett gazdasági ágazatban csupán egy használati mód jelentős.
- 33 A fenti megfontolások összességéből az következik, hogy az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2008/95 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének b) pontját úgy kell értelmezni, hogy a védjegyként lajstromoztatni kívánt megjelölés megkülönböztető képességét valamennyi releváns tény és körülmény figyelembevételével kell megvizsgálni, beleértve a bejelentett védjegy valószínű használatának valamennyi módját. Az utóbbiak, egyéb valószínűsítő körülmények hiányában, megfelelnek azoknak a használati módoknak, amelyek az érintett gazdasági ágazatban bevett szokásokra figyelemmel a gyakorlatban jelentősek lehetnek.

A költségekről

- 34 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (ötödik tanács) a következőképpen határozott:

A védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 2008. október 22-i 2008/95/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikke (1) bekezdésének b) pontját úgy kell értelmezni, hogy a védjegyként lajstromoztatni kívánt megjelölés megkülönböztető képességét valamennyi releváns tény és körülmény figyelembevételével kell megvizsgálni, beleértve a bejelentett védjegy valószínű használatának valamennyi módját. Az utóbbiak, egyéb valószínűsítő körülmények hiányában, megfelelnek azoknak a használati módoknak, amelyek az érintett gazdasági ágazatban bevett szokásokra figyelemmel a gyakorlatban jelentősek lehetnek.

Aláírások